

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	UHV/HSCD	Strana:	1 / 3
Název předmětu:	Hospodářské a sociální dějiny		
Akademický rok:	2023/2024	Tisknuto:	25.05.2024 13:56

Pracoviště / Zkratka	UHV / HSCD			Akademický rok	2023/2024
Název	Hospodářské a sociální dějiny			Způsob zakončení	Zkouška
Akreditováno/Kredity	Ano, 6 Kred.			Forma zakončení	
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD] Seminář 2 [HOD/TYD]			Zápočet před zkouškou	NE
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Počítán do průměru	ANO
Letní semestr	0 / 20	0 / 0	0 / 0	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Rozvrh	Ano			Vyučovaný semestr	Letní semestr
Vyučovací jazyk	Čeština			Počet dnů praxe	0
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Počet hodin kontaktní	Ne				
Automat. uzn. záp. před zk.					
Periodicita	K				
Nahrazovaný předmět	KHV/HSCD				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Cílem je seznámit posluchače s hospodářskými a sociálními dějinami zejména Českých zemí v 18. až 20. století v širších časových i teritoriálních souvislostech.

Požadavky na studenta

Seminární práce:

1. možnost: Zpracování zadaného tematu z hospodářských nebo sociálních dějin v rozsahu nejméně 5 NS textu včetně poznámkového aparátu a vystoupení v semináři.
2. možnost: Zpracování přehledu fondů týkajících se hospodářských a sociálních dějin v některém okresním nebo oblastním archivu ČR, podrobnější rozbor jednoho vybraného fondu.

Přečtení nejméně dvou monografií (min. 100 s.) nebo čtyř rozsáhlejších článků (min. 30 s.) z odborného tisku či sborníku s tematikou HSD.

Účast na seminářích, povoleny nejvýše tři absence.

V případě zavedení distanční výuky budou přednášky probíhat prostřednictvím programu MS Teams, jež si studenti mohou stáhnout prostřednictvím svého studentského přístupu do STAGu.

Výše uvedené požadavky zůstanou v platnosti.

Konsultace mohou probíhat osobně, nebo prostřednictvím e-mailu.

Obsah

Ekonomické teorie - merkantilismus, fysiokratismus, klasická anglická škola, liberalismus, socialismus.

Obecné rysy hospodářského vývoje v 18. a 19. století v Evropě, cesta ke kapitalismu.

Zemědělství v Českých zemích v 18. a 19. století.

Manufakturní období v habsburské monarchii.

Průmyslová revoluce v Anglii, v dalších evropských státech - rozdíly.

Obchod, reklama.

Odborná kvalifikace, zejména řemesla - od vyučení po samostatnou živnost.

Rozvoj průmyslu v Českých zemích v 19. století. Hospodářský nacionalismus. Změny za 1. sv. války.

Hospodářské instituce a korporace - cechy, Průmyslová jednota, živnostenská společenstva, obchodní gremia, obchodní a živnostenské komory.

Vývoj peněžnictví.

Sociální péče, soc. zákonodárství. Instituce, působení státu.

Sociální hnutí, teorie, praxe.

Antisemitismus.

Výstavnictví v Českých zemích i v zahraničí.

Dějiny dopravy obecně a zvláště v Českých zemích - silniční, železniční, vodní.

Vystěhovalectví.

Hospodářství první ČSR - průmysl, zemědělství, zahraniční obchod. Hospodářská Malá dohoda.

Světová hospodářská krise 1929-1933. Sociální a politické dopady. Svět a Československo.

Válečné hospodářství za 2. sv. války a České země. Arisace židovského majetku. Nucené pracovní nasazení.

Změny v hospodářství po II. sv. válce, integrace - západní Evropa, východní Evropa.

Změny v hospodářské a sociální oblasti v Československu po r. 1945.

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Získané způsobilosti

Studenti si osvojí znalosti o hlavních etapách vývoje v dané oblasti, schopnost určovat a hodnotit mezinárodní souvislosti a samostatně pracovat s prameny a literaturou k tematice.

Studijní opory

Garanti a vyučující

- **Garanti:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%)
- **Přednášející:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%), doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D. (100%)
- **Vede seminář:** doc. PhDr. Tomáš Jiránek, Ph.D. (100%), doc. Mgr. Pavel Marek, Ph.D. (100%)

Literatura

- **Základní:** JAKUBEC, I. - JINDRA, Z. *Dějiny hospodářství Českých zemí od počátku industrialisace do konce habsburské monarchie*. Praha: Karolinum, 2006.
- **Základní:** MACHAČOVÁ, J.; MATĚJČEK, J. *Nástin sociálního vývoje českých zemí 1781-1914*. null. Praha, 2010. ISBN null.
- **Základní:** JINDRA, Z.; SVÁTEK, F.; ŠTAIF, J. *Úvod do studia hospodářských a sociálních dějin, sv. 1*. null. Praha, 1997. ISBN null.
- **Rozšiřující:** ČECHURA, J.; KÁRNÍK, Z. *Antologie studijních textů k novověkým sociálním dějinám V/1*. null. Praha, 2002. ISBN null.
- **Rozšiřující:** ČECHUROVÁ, J. *Antologie studijních textů k novověkým sociálním dějinám V/2*. null. Praha, 2002. ISBN null.
- **Rozšiřující:** HORSKÁ, P. *Český průmysl a tzv. druhá průmyslová revoluce*. Praha, 1965.
- **Rozšiřující:** KÁRNÍK, Z.; ŠTAIF, J. *K novověkým sociálním dějinám českých zemí I*. Praha, 1999.
- **Rozšiřující:** KÁRNÍK, Z. *K novověkým sociálním dějinám českých zemí II*. Praha, 1998.
- **Rozšiřující:** KÁRNÍK, Z. *K novověkým sociálním dějinám českých zemí III*. null. Praha, 1998. ISBN null.
- **Rozšiřující:** KÁRNÍK, Z.; MĚCHÝŘ, J. *K novověkým sociálním dějinám českých zemí IV*. Praha, 2001.
- **Rozšiřující:** TEICHOVÁ, A. *Kleinststaaten in Spannungsfeld der Großmächte. Wirtschaft und Politik in Mittel- und Südeuropa in der Zwischenkriegszeit*. München, 1998.
- **Rozšiřující:** TEICHOVÁ, A. *Mezinárodní kapitál a Československo v letech 1918-1938*. Praha, 1994.
- **Rozšiřující:** PAULINYI, A. *Průmyslová revoluce*. Praha, 2002.
- **Doporučená:** ČECHURA, J.; KOSTLÁN, A.; JINDRA, Z.; PÁTEK, J. *Dějiny bankovníctví v Českých zemích*. Praha, 1999.
- **Doporučená:** LACINA, V.; PÁTEK, J. *Dějiny hospodářství Českých zemí od počátků industrialisace do současnosti, sv. III, 1918-1945*. Praha, 1995.
- **Doporučená:** LACINA, V. *Formování československé ekonomiky 1918-1923*. Praha, 1990.
- **Doporučená:** SLÁDEK, Z. *Hospodářská Malá dohoda a její nezdar*. Historický časopis 36, s. 869-884, 1988.
- **Doporučená:** PRŮCHA, V. *Hospodářské dějiny Československa v 19. a 20. století*. Praha, 1974.
- **Doporučená:** *Hospodářské dějiny. Sborník*.

- **Doporučená:** URBAN, O. *Kapitalismus a česká společnost*. Praha: NLN, 2003.
- **Doporučená:** STEINER, J.; KROL, J. *Kapitoly z hospodářských a sociálních dějin Československa 1918-1989*. Karviná, 1997.
- **Doporučená:** KUBŮ, E.; PÁTEK, J. *Mýtus a realita hospodářské vyspělosti Československa mezi světovými válkami*. Praha, 2000.
- **Doporučená:** KAPLAN, K. *Rada vzájemné hospodářské pomoci a Československo 1957-1967*. Praha, 2002.
- **Doporučená:** JECH, K. *Soumrak selského stavu*. Praha, 2001.
- **Doporučená:** CAMERON, R. *Stručné ekonomické dějiny světa*. Praha, 1996.
- **Doporučená:** MACHAČOVÁ, J.; MATĚJČEK, J. *Studie k sociálním dějinám 1(8)*. Kutná Hora, 1998.
- **Doporučená:** MACHAČOVÁ, J.; MATĚJČEK, J. *Studie k sociálním dějinám 19. století 1-7*. Opava, 1997.
- **Doporučená:** LACINA, V. *Velká hospodářská krise v Československu 1929-1934*. Praha, 1984.
- **Doporučená:** PRŮCHA, V.; FALTUS, J. *Všeobecné hospodářské dějiny světa, (scr. VŠE) 2. vyd.* Praha, 1997.

Vyučovací metody

Monologická (výklad, přednáška, instruktáž)
 Dialogická (diskuze, rozhovor, brainstorming)
 Metody práce s textem (učebnicí, knihou)

Hodnotící metody

Ústní zkouška
 Posouzení zadané práce

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma stud.	Obor	Etap	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Dějiny literární kultury	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Gender history	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Kulturně historická slavistika	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Péče o kulturní dědictví	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Regionální	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS
Historické vědy	Navazující	Prezenční	Kulturní dějiny: Soudobé dějiny	1	2013	2023	Povinné předměty	A	1	LS